

UMEÅ UNIVERSITET

SPRÅKPOLICY FÖR UMEÅ UNIVERSITET

Typ av dokument:	policy
Datum:	2019-02-05
Dnr:	FS 1.1-2467-18
Beslutad av:	rektor
Giltighetstid:	tills vidare
Område:	Beslutsstruktur, delegation och organisation
Ansvarig förvaltningsenhet:	Kommunikationsenheten
Ersätter dokument:	Språkpolicy för Umeå universitet, dnr Umu 100-2034-12

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Språkpolicy för Umeå universitet	1
1. Beskrivning.....	3
2. Bakgrund	3
3. Inledning – varför behövs en språkpolicy?	3
3.1. Språket är vårt gemensamma verktyg.....	3
3.2. Språket regleras i lagar och internationella överenskommelser	3
3.3. Språk är en fråga om kvalitet.....	3
4. Språkliga riktlinjer	4
4.1 Klarspråk präglar universitetets kommunikation	4
4.2 Umeå universitet är ett svenskspråkigt universitet.....	4
4.3 Umeå universitet strävar efter parallellspråkighet	5
4.4 Umeå universitet uppmuntrar språklig mångfald.....	5
5. Språkarbetet är en del i verksamhetsplanering och uppföljning	5

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Språk och kommunikation är en kvalitets- och trovärdighetsfråga i Umeå universitets verksamhet. Språkpolicyen har som syfte att öka medvetenheten om språkets betydelse och de lagar som Umeå universitet som myndighet är skyldigt att följa. I policyen beskrivs universitetets gemensamma språkliga riktlinjer utifrån aspekterna klarspråk, svenskans roll vid myndigheten, parallellspråkighet och språklig mångfald. Policyen är det övergripande dokument som ska användas för att skapa en helhetssyn inom universitetet i språkfrågor och främja framgångsrik kommunikation.

2. Bakgrund

Språkpolicyen för Umeå universitet ersätter en tidigare språkpolicy från 2012 som liksom denna gång togs fram av Språkrådet vid Umeå universitet och fastställdes av rektor. I stora drag omfattar ändringarna ett förtydligande av språkpolicyens syften och har begränsats till att beskriva allmänna riktlinjer för den strävan Umeå universitet ska ha i sitt språkarbete. Språkpolicyen riktar sig i huvudsak till anställda, men även studenter, vid Umeå universitet. I universitetets språkarbete finns några lagar att ta i beaktande; i synnerhet språklagen (2009:600) och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724).

3. Inledning – varför behövs en språkpolicy?

3.1. Språket är vårt gemensamma verktyg

Vid Umeå universitet möts varje dag olika kulturer och nationaliteter. I denna mångskiftande miljö är språket det som gör undervisning, lärande, forskning, samverkan och kommunikation möjligt. Universitetet behöver också förhålla sig till omvärlden, och goda kunskaper i andra språk än svenska, inte minst engelska, är därför nödvändigt. Ett syfte med denna språkpolicy är att skapa medvetenhet om språkets betydelse för universitetets alla verksamheter.

3.2. Språket regleras i lagar och internationella överenskommelser

Sedan 2009 har Sverige en språklag (2009:600). Av den framgår det bland annat att svenska är huvudspråk i Sverige och att språket i offentlig verksamhet ska vara ”vårdad, enkelt och begripligt”. I språklagen, och i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724), sägs också att det allmänna har ett särskilt ansvar att skydda och värna de nationella minoritetsspråken. Genom regleringsbrev har Umeå universitet ett särskilt uppdrag att erbjuda utbildning i samiska och meänkieli. Både EU och Europarådet har fastställt rekommendationer med syfte att främja individers flerspråkighet och samhällets språkliga mångfald. I *Deklaration om nordisk språkpolitik* återfinns överenskommelser med syfte att bland annat värna förståelsen mellan de skandinaviska länderna. Ett syfte med denna språkpolicy är att skapa medvetenhet om att universitetet som myndighet är skyldigt att följa vissa lagar gällande språk.

3.3. Språk är en fråga om kvalitet

Umeå universitet strävar efter att vara ett ledande och attraktivt lärosäte, såväl nationellt som internationellt. Språk och kommunikation är en integrerad del i arbetet för hög kvalitet inom utbildning, forskning och samverkan. Ett syfte med denna språkpolicy är att både värna svenskan

UMEÅ UNIVERSITET

som vetenskapligt språk och främja internationalisering. Den ska också fungera som ett stöd för anställda i frågor som rör språk och kommunikation.

4. Språkliga riktlinjer

Detta avsnitt gäller för all slags verksamhet vid universitetet: utbildning, forskning och samverkan, men också för universitetet i dess roll som myndighet och arbetsplats.

4.1 Klarspråk präglar universitetets kommunikation

Universitetets skriftliga kommunikation, både intern och extern, ska präglas av klarspråk, det vill säga vara vårdad, enkel och begriplig. Tydlig kommunikation främjar effektiviteten, och välskrivna texter bidrar till ett gott anseende i omvärlden. Klarspråk handlar om såväl kvalitet som framgångsrik kommunikation.

Klarspråk innebär att universitetets kommunikation ska

- vara anpassad till mottagaren
- ha en ändamålsenlig struktur
- vara klar och tydlig
- präglas av ett vårdat, enkelt och begripligt språk
- vara tillgänglig och inkluderande
- kännetecknas av en respektfull ton

Ovanstående punkter ska gälla såväl it-system och lärplattformar som kursplaner och remissvar samt all övrig kommunikation. Också i personliga möten, e-postmeddelanden till enskilda, telefonsamtal och vid muntlig information bör alla medarbetare använda ett tydligt och begripligt språk.

Universitetet ska i linje med detta sträva efter ett könsneutralt språk, till exempel i val av ordformer och pronomen.

4.2 Umeå universitet är ett svenskspråkigt universitet

Umeå universitet är ett svenskspråkigt universitet, och svenska är det språk som i första hand ska användas inom administration, utbildning och – där så är möjligt – forskning. Eventuella avsteg från att använda svenska som arbetsspråk och i myndighetskommunikation ska vara noga genomtänkta och välgrundade.

Ett av målen med den svenska språkpolitiken är att ”svenska ska vara ett komplett och samhällsbärande språk” och svenska myndigheter har ett särskilt ansvar för att svensk terminologi inom deras olika fackområden finns tillgänglig, används och utvecklas. Grunden läggs under utbildningen, då studenter ska ges möjlighet att utveckla sin kommunikation på svenska i tal och skrift. Inom forskningen kan det innebära att svenskspråkiga forskare bidrar till utveckling och användning av svensk fackterminologi. Att använda svenska i vetenskapliga sammanhang ökar också tillgängligheten vid kommunikation och samverkan med det omgivande samhället.

Inresande studenter, doktorander och medarbetare ska vid behov ges möjlighet att utveckla sin svenska språkfärdighet.

UMEÅ UNIVERSITET

4.3 Umeå universitet strävar efter parallellspråkighet

Med parallellspråkighet avses här i första hand att studenter, lärare och forskare bör kunna använda svenska som vetenskapligt språk och samtidigt ha så goda kunskaper i engelska att de kan ta del av, och för forskarnas del även bidra till, det internationella forskarsamhället. Detta uppnås bland annat genom att studenter under utbildningen ges möjlighet att successivt träna sin engelska språkfärdighet.

Arbetet mot målet parallellspråkighet kan innebära olika saker för olika fakulteter och institutioner. De institutioner som i dag har en stor del av sin verksamhet på engelska behöver strategier för att också stärka svenska som vetenskapligt språk och som språk för att utöva ett yrke i svensk miljö. Institutioner som däremot har större delen av sin verksamhet på svenska bör eftersträva att utveckla de internationella inslagen.

Parallellspråkighet ska eftersträvas även inom administration och förvaltning. Universitetsgemensamma styrdokument ska alltid upprättas och fastställas på svenska. Styrdokument av större principiell vikt och som har stor betydelse för anställda och studenter ska översättas till engelska. Detta förutsätter att det finns språklig kompetens inom alla delar av universitetet.

4.4 Umeå universitet uppmuntrar språklig mångfald

Umeå universitet ska uppmuntra såväl studenter som anställda att i enlighet med EU:s och Europarådets språkpolitik förvärva kompetens i flera språk. Vid sidan av det parallella bruket av svenska och engelska ska användning av andra språk uppmuntras där så är lämpligt. Med goda kunskaper i flera språk blir våra studenter och anställda attraktiva och konkurrenskraftiga både nationellt och internationellt.

En ytterligare aspekt av den språkliga mångfalden är att skydda och främja de nationella minoritetsspråken, särskilt samiska och meänkieli, där Umeå universitet har ett särskilt uppdrag för utbildning. Umeå universitet ska värna särskilt om och främja närvaron av samiska i universitetets verksamhet.

5. Språkarbetet är en del i verksamhetsplanering och uppföljning

Arbete med språkfrågor ska vara en naturlig del i planering och uppföljning av universitetets verksamhet och ses som en del i kvalitetsarbetet.

Universitetet ska erbjuda ett adekvat språkstöd och kompetens inom området. Det ska finnas en stödfunktion i form av ett språkråd eller motsvarande vid Umeå universitet med representation från samtliga fakulteter, universitetsledningen, universitetsförvaltningen, universitetsbiblioteket samt studentkårerna.